

Stj/AF

24.5.2006

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2006-1270/311
Stn dnr	
Saap./Anl.	26-05-2006

LAUSUNTO STM:N SEULONTATYÖRYHMÄN EHDOTUKSESTA
MAMMOGRAFIASEULONNAN LAAJENTAMISESTA 60-69-
VUOTIAISIIN NAISIIN

Terke 2006-1172

Kaupunginhallitus pyytää terveyskeskuksen lausuntoa sosiaali- ja terveysministeriön seulontatyöryhmän ehdotuksesta lakisääteisen rintasyöpäseulonnan laajentamisesta 60–69 –vuotiaisiin naisiin. Lisäksi ministeriön lausuntopyynnössä pyydetään lausumaan rintasyövän seulonnan laadun kehittämisestä sekä mahdollisen asetuksenmuutoksen voimaantulon sopivasta aikataulusta.

Rintasyöpä on Suomessa kuten muissakin länsimaissa naisten yleisin syöpä. Suomessa todetaan vuosittain noin 3700 uutta rintasyöpää. Rintasyöpään kuolee Suomessa vuosittain noin 800 naista. Rintasyöpäseulonnan tarkoituksena on todeta rintasyöpä varhaisessa vaiheessa, jolloin ennuste on parempi. Lisäksi tällöin voidaan usein käyttää rintaa säästävää kirurgiaa.

Vuonna 2000 Terveydenhuollon menetelmien arviointiyksikkö FinOHTA selvitti 60-69-vuotiaiden rintasyöpäseulonnan vaikuttavuutta ja kustannuksia. Selvityksessä todettiin tärkeimmän odotettavissa olevan hyödyn rintasyöpäseulonnoista olevan kuolleisuuden väheneminen. Rintasyöpien varhaisempi toteaminen saattaa johtaa kevyempiin hoitoihin ja rintoja säästävien toimenpiteiden suosimiseen. Hoidon vaatimat voimavarat voivat siten olla pienemmät kuin pitemmälle ehtineiden syöpien hoidossa tarvittaisiin. Seulonnan tarjoama tietoisuus, ettei rintasyöpää ole todettu, saattaa parantaa seulottujen elämänlaatua. Haittoja ovat väärät positiiviset (syöpään viittaava tutkimuslöydös tilanteessa, jolloin syöpää ei ole) seulontalöydökset, jotka aiheuttavat huolta ja lisäkustannuksia varmistustutkimuksista. Väärät negatiiviset (seulonassa ei löydetä rintasyöpää) tulokset sekä seulonnan aiheuttama säteilyrasituksen kasvu voivat lisätä kuolleisuutta rintasyöpään. Seulonnan kustannusvaikuttavuus arvioitiin samaksi yli 50- ja yli 60-vuotiailla. Raportissa ei tuolloin otettu kantaa siihen, pitäisikö mammogra-

24.5.2006

fiaseulontaa laajentaa nykyisen lakisääteisen ikäluokan ulkopuolelle.

FinOHTA on päivittänyt edellä mainitun raportin vuonna 2006. Raportissa todetaan uusien seurantatulosten osoittavan, että mammografiaseulonta vähentää rintasyöpäkuolemia, mutta vaikutus on pienempi kuin vuonna 2000 arvioitiin. Tulosten mukaan seulontaan kutsutuilla yli 50-vuotiailla syöpäkuolemien määrä oli 22 % pienempi kuin niillä, joita ei kutsuttu. Tuloksista ei voida varmuudella erottaa seulonnan vaikutusta 60-69-vuotiailla. Seulonta tunnistaa 60-69-vuotiailla hieman suuremman osan rintasyövistä kuin ikäluokassa 50-59-vuotiaat. Yli 60-vuotiaiden seulonta tuottaa myös vähemmän turhiksi osoittautuvia syöpäpäilyjä kuin nuoremmassa ikäluokassa. Kuolleisuus vähenee seulotuilla 60-69-vuotiailla hieman enemmän kuin tätä nuoremmilla.

Rintasyövän ilmaantuvuus on kasvanut sekä seulontaikäluokassa 50-59-vuotiaat että tätä vanhemmissa ikäluokissa. Sen sijaan rintasyöpäkuolleisuus ei ole noussut ikäluokassa 50-59-vuotiaat mutta seuraavassa 10-vuotisikäluokassa rintasyöpäkuolleisuus on noussut, mikä johtunee osaltaan tämän ikäikäluokan laajan seulonnan puuttumisesta.

Jos kuolleisuuden alenemaksi arvioidaan ikäluokassa 60-69-vuotiaat 25 %, estäisi 60-69 -vuotiaiden rintasyöpäseulonta Suomessa vuosittain arviolta 60 rintasyöpäkuolemaa eli Helsingissä noin kuusi. Säästyneen elinvuoden kustannukseksi arvioidaan noin 6500 euroa. Yhden rintasyöpäkuoleman estämiseksi tulisi tehdä noin 1 800 seulontamammografiaa, minkä välitön kustannus olisi Helsingissä noin 54 000 euroa.

Nykyisin Helsingissä toteutetaan vuonna 1992 annetun kansanterveysasetuksen mukainen rintasyövän seulonta 50-59 - vuotiaille. Osa kunnista, muun muassa Espoo ja Vantaa, järjestää seulonnat myös 60-69 - vuotiaille. Euroopan neuvosto suosittelee seulontoja 50-69 - vuotiaille.

Vuoden 2005 loppuun saakka Helsinki hankki mammografiat HUS:n mammografiakeskuksesta ja huhtikuusta 2006 alkaen ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta, jonka kanssa sopimus on voimassa vuoden 2008 loppuun. Sopimuksessa sekä Säteilyturvakeskuksen myöntämässä luvassa on otettu huomioon mahdollinen seulottavan ikäryhmän laajentaminen. Nykyinen palveluntuottaja on ilmoittanut, että sen kapasiteetti riittää myös seuraavan kymmenvuotisikäluokan seulontoihin. Helsingiläisten naisten mammografiaseulonta toteutetaan digitaalisena kuvantamisena.

Ikäluokassa 50-59-vuotiaat kutsuttavia on Helsingissä vuosittain noin

24.5.2006

22 000 henkilöä ja tutkimuksiin on osallistunut noin 18 000 naista (82 % kutsutuista). Tästä lakisääteisestä seulonnasta aiheutuu Helsingille noin 530 000 euron välitön kustannus.

60-69-vuotiaita helsinkiläisiä naisia oli vuonna 2005 noin 28 000. Jos tämän ikäluokan osallistumisaktiivisuus on sama kuin nyt seulottavassa, joka toinen vuosi tapahtuvaan seulontaan osallistuisi vuosittain noin 11 500 60-69-vuotiasta naista. Yhden seulontamammografian hinta kaupungille on nykyisessä sopimuksessa 29,20 euroa. Tällöin seulonnan laajentamisen välitön kokonaiskustannus olisi Helsingille noin 340 000 euroa vuodessa.

Edellä arvioidut kustannukset sisältävät itse mammografiatoiminnan laajentumisesta aiheutuvat lisäkustannukset varmistustutkimuksineen. Tämän lisäksi tulee lisäkustannuksia jokaisesta jatkotutkimuksiin lähetettävistä ja löydettyjen syöpien hoitokustannukset. Uusien syöpien hoidosta aiheutuvien nettokustannusten luotettava arviointi on vaikeaa, koska osa näistä syövistä löydettäisiin ilman mammografian laajentamista, jolloin lisäkustannuksia ei synny. Osa syövistä taas löydettäisiin selvästi myöhemmin, jolloin hoitokustannukset muodostuisivat korkeammiksi. Osa syövistä ei löydettäisi ilman mammografiaa, joten näiden syöpien hoidosta aiheutuu lisäkustannuksia.

On arvioitu, että 30 % kustannuksista voidaan säästää pidemmällä aikavälillä, koska varhaisvaiheen rintasyövän hoito on levinnyttä syöpää halvempaa.

Helsingin terveyslautakunnan 23.5.2006 hyväksymään vuoden 2007 talousarvioon sisältyy rahoitus rintasyöpäseulonnan laajentamiseksi ikäluokkaan 60-69 – vuotiaat.

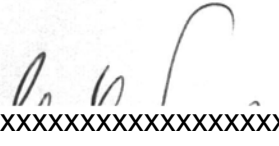
Edellä mainituilla perusteilla Helsingin terveyskeskus kannattaa ministeriön työryhmän ehdotusta mammografiaseulonnan laajentamisesta 60-69-vuotiaisiin naisiin. Vaikka Helsingin terveyskeskus on valmis seulonnan laajentamiseen jo vuonna 2007, koko maassa näin nopea aikataulu ei ole välttämättä realistinen, vaan valtakunnallisesti laajenus olisi mahdollinen hitaammalla aikataululla. Lisäksi terveyskeskus kannattaa uusien digitaalisten kuvantamismenetelmien laadunarviointia tieteellisesti pätevällä tutkimusasetelmalla. Helsingin terveyskeskuksen oletus on, että digitaaliset kuvantamismenetelmät ovat vähintään yhtä kustannustehokkaita kuin perinteiset analogiset tutkimukset.

24.5.2006

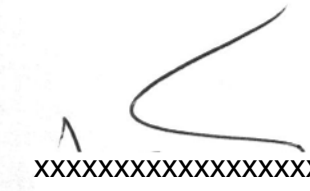
Helsingin terveyskeskus pitää välttämättömänä, että mahdollisen lakisääteisen mammografiaseulonnan aiheuttama taloudellinen lisärasitus (5.4 miljoonaa euroa koko Suomessa) huomioidaan valtionosuuksissa.

Lisätietoja antaa hallintoylilääkäri Jukka Pellinen, puhelin 31042305,0503677426.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Matti Toivola
toimitusjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Jukka Pellinen
hallintoylilääkäri